

Asia: VN/1088/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (lukio- ja ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksut EU/ETA-valtioiden ulkopuolisille ja ammatillisen koulutuksen tilauskoulutus)

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon keskeinen sisältö

-

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

Ammatillisen koulutuksen tilauskoulutuksen avaaminen mahdollistaa koulutuksen entistä laajemmalle asiakasryhmälle on positiivinen asia. Tilauskoulutus tulee järjestää täyskattoisesti, jottei se väärin kilpailua.

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

-

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden osalta ei ole tehty riittävää vaikutusarviointia suhteessa työvoiman tarpeeseen ja saatavuuteen, koska Suomessa on koh- taanto- ongelmia ja pulaa työvoimasta. Luonnoksessa esitetään, että yritykset kouluttavat työntekijänsä suoraan oppisopimuksella tai ostavat tilauskoulutusta. Tämä voi toimia suu- rimpien yritysten kohdalla, mutta meillä on paljon pieniä ja keskisuuria yrityksiä, joilla ei ole varaa kouluttaa itse työvoimaansa ja/tai jotka eivät voi ottaa riskiä palkataksaan työntekijöitä suoraan ulkomailta oppisopimuksella. Eriarvoistumisen estämiseksi tarvitaan maksutonta ammatillista koulutusta, jolla turvataan koulutettu ja osaava työvoima yritysten tarpeisiin koko maassa ja luodaan elinvoimaa alueille. Lukuvuosimaksut heikentävät myös Suomen mahdollisuuksia kilpailla osaavasta työvoimasta sellaisten maiden kanssa, joissa toisen as- teen opiskelijoilta ei peritä lukuvuosimaksuja.

Lukuvuosimaksut voivat olla merkittävä taloudellinen rasite EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevalle opiskelijalle, heidän tullessa maista, jossa elin- ja tulotaso ovat Suomea alhaisemmat. Tämän vuoksi olisikin tärkeää, että he saisivat opiskella maksutta ja lukuvuosimaksun si-jaan heille voitaisiin asettaa esim. useamman vuoden työvelvollisuus Suomessa koulutusta vastaan, jolloin myös hyvin toteutetun kotouksen seurauksena he jäisivät maahan. Mikäli tutkinnon suorittaneet haluaisivat lähteä maasta ennen ajan täyttymistä, silloin joutuisivat he maksamaan koulutuksensa jälkikäteen.

Ammatilliseen koulutukseen ja sen rahoitukseen on kohdistunut viime vuosina hallitusoh-jelmissa jatkuvia muutos- ja säästövaatimuksia siten, että toimintoja ei ole ehditty sopeuttaa muutosten johdosta. EU- ja ETA-alueen ulkopuolisten lukuvuosimaksullinen koulutus edellyt-tää koulutuksen järjestäjiltä uutta toimintakulttuuria, ja voi tarkoittaa ammatillisen koulutuk-sen järjestäjien määrän vähenemistä, kun taloudellisia edellytyksiä toiminnan jatkamiselle ei ole. Siksi vaikuttavuusarvioinnin teko ennen päätösten tekemistä on ensiarvoisen tärkeää. Tähän vuosi on liian lyhyt aika, joten tarvitaan siirtymäaika suurelle rahoitusmuutokselle. Koulutuksen järjestäjät eivät tavoittele voittoa opiskelijavalinnoillaan, vaan palvelevat yhteis-kuntaa järjestämällä koulutusta.

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

-

Lausuntonne koskien rahoituslain muutoksia

Euroopan talousalueen valtioiden ulkopuolelta tulevat opiskelijat on säilytettävä valtion-osuusrahoituksen piirissä, jotta Suomeen saadaan koulutettua lisää osaavaa työvoimaa. Ammatillisen koulutuksen rahoitusperusteet muuttuvat 1.1.2026 alkaen, joten tämän lisäksi ei tarvita uusia muutoksia 1.8.2026 alkaen. Koulutuksen järjestäjät eivät pysty ennakoimaan riittävästi toimintaansa muutosten takia. Kaksi merkittävää rahoituslain muutosta samalle vuodelle on liikaa.

Lausuntonne koskien oppivelvollisuuslakiin ehdotettavaa muutosta

Kaikkien alaikäisten opiskelijoiden tulee kuulua kotikunnasta riippumatta oppivelvollisuuslain soveltamisalaan. Koulutuksen järjestäjien on kohdeltava kaikkia opiskelijoita yhdenvertaises-ti. Koulutuksen järjestäjien työmäärää ei saa lisätä erilaisilla velvoitteilla opiskelijan velvoittei-den selvittämisestä, koska se vaatii koulutuksen järjestäjiltä lisäresursointia, johon ammatilli-seen koulutukseen kohdistuneiden säästöjen myötä ei ole varaa.

Lausuntonne koskien tiedonvaihto-oikeuksia

Tietojen vaihto koulutuksen järjestäjän ja Maahanmuuttoviraston välillä on välttämätöntä osapuolten laadukkaan toiminnan varmistamiseksi.

Rantala Vesa
Kauhavan kaupunki

